

LUMINA.

Ese odata in septemana:
Duminec'a.

Pretiu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patraiu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienn cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegandu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiu publicatiuniloru se se anticipe.

Fóia bisericsca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

Nr. 961.
prot. 55. Plen.

Avisu

Catra pl. tit. cetitori respective abonenti ai fóiei oficiali „Lumin'a.”

Sinodulu nostru eparchialu din anulu acest'a prin conclusulu din 22. Aprile a. c. Nr. prot. 67. din motive grave materiali — a dispusu sistarea edarei ulterioére a acestui organu oficiale, asia ca prenumeratiunile ulterioeri incependu dela 1 Iulie vechiu a. c. adeca pe semestrulu alu II-le se incete. — Aducendu-se la cunoscintia acésta dispusetiune sinodale, pl. tit. abonenti ai acestei fóie, cu acést'a sunt pofiti si provocati: cà încàtu nucumva voru fi in restantia cu pretiurile abonaminteloru atàtu din anulu trecutu càtu si de pe semestrulu I. Ianuaru — Iuniu a. c. se grabésca càtu mai curendu si celu multu pana la *finea lui Augustu a. c.* a depurá respective a tramite aicia la adres'a Consistoriului diecesanu sumele restante.

Aradu, in 12/24 Iuniu 1875.

Secretariatulu consistoriului romanu gr. or. aradanu.

Ioanu Moldovanu,
secretariu consistorialu.

PARTE NEOFICIALE.**Alegerea mitropolitului Moldovei si Sucevei.**

Marti, in 10/22 Iuniu 1875, la órele 12 1/2 in localulu adunarii din délulu metropoliei, se intrunesce colegiulu electoralu compusu de sinodu, senatu si camera.

Presedinti'a colegiului o are I. P. S. S. Mitropolitulu primatu alu Romaniei, Calnicu Miclescu. La apelu nominalu respundu 8 membri ai sinodului, 60 dd. senatori si 113 dd. deputati.

D. *Presedinte* arata cà, conformu decretului domnescu cu data de 7 Iuniu, colegiulu compusu de sinodu camera si senatu este convocatu pentru asta-di spre a procede la alegerea mitropolitului Moldovei si Sucevei.

D-sa declara colegiulu deschisu si invita a se procede la votu.

Se suspende sedinti'a pentru cate-va minute si la deschidere, procedendu-se la votu cu apelu nominalu, despoiarea scrutinului dà urmatorulu resultatu:

Votanti 181, majoritate absoluta 92: 140 intrunesce P. S. S. Iosefu de Argesiu, 38 intrunesce P. S. S. Melchisedecu alu Dunarei de josu, 2 intrunesce Atanasie de Romnicu si unu votu se anuléza fiindu datu pentru eminenti'a sa parintele Calnicu Miclescu, mitropolitulu primatu.

Se proclama de mitropolitulu alu Moldovei si Sucevei si esarcu alu plaiuriloru P. S. S. Iosefu episcopulu de Arges.

P. S. S. Iosifu, venitu la tribuna, rostescé urma-torulu discursu:

Pré santiti parinti si in Cristosu frati, d-loru senatori si d-loru deputati!

Datoriele inaltei positiuni eclesiastice la care dumnediesca provedintia, prin votulu domniloru vóstre, me chiama astadi, cunoscú si marturisescú cu tóta umilinti'a cà sunt mai presus de puterile mele.

Candu, mai nainte cu duoi ani si jumetate aprópe, totu in acestu locu, destinatu suveranitatii nationale, am avutu fericita ocaziune a esprimá domniloru vóstre adenca mea recunoscintia pentru onórea ce mi-ati facutu alegendu-me la scaunulu Episcopiei de Argesiu, inim'a mea a remasu plina de incredere cà acele simpatii manifestate atunci nu me vor parasí in carier'a bisericeii la care eramú chematu.

Astadi candu aceleasi simtieminte se arata in favórea mea, smeritulu, intr'unu modu atatu de elocentu, expresiunile mele de gratitudine suntu cu multu mai prejosu de acele ce mi le dictéza simtiemintele inimei. In faci'a datoriiloru insa ce mi stau inainte, plinu de incredere in iubirea domniloru romani si buni crestini, si intemeiatu pe credinti'a in Dumnedeu, carele, prin darulu Duhului Santu, totu d'auna pre cele neputincióse le vindéca si pre cele ce lipsescú le implinesce, me supunu cu umilinta vointiei suverane a natiunei exprimata prin represintantii sei, alegendu-me la scaunulu Santei Mitropolii a Moldovei si Sucevei, si vediendu in acésta indoita alegere de astadi o nóua confirmare si strinsa legatura a unitatei Statului Romanu, consideru tot-o-data pentru mine sacra datorita de devotamentu pentru tíera si Biserica si recunoscintia catre represintantii natiunei. Me voiu sill dar din tóte puterile mele a corespunde chiamarei bisericeii si natiunei. Ca apostólu pacii evangelice, voiu predicá totd'auna pacea iubirea si concordia; vóiu aduce aminte tuturoru acele sante cuvinte ale bisericeii: Se iubimu unii pre altii, ca intr'unu gandu se marturisimu, si astfeliu uniti toti in aceleasi simtieminte crestine si romanesci, se putemu esclamá totu d'auna cu fericire:

Traiesca Romani'a! Traiesca Maria Sa. prea iubitulu nostru Domnitoriu Carol I, impreuna cu Maria Sa Dómna Elisabeta, intru multi ani fericiti, pentru prosperitatea Romaniei si protectiunea Bisericeii nóstre!¹⁴

Unitatea bisericiloru.

„Parinte sante! pazescé intru numele teu, pre care mi-ai datu mie, ca toti se fia una.” (Ioanu XVII. 11. 21.)

Prea dulcele Isusu, inainte de restignirea sa pre cruce, retrasu in gradin'a Ghetsimani, a facutu acea rugatiune estraordinaria pentru omenime, pentru unitatea si infratirea tuturoru crestiniiloru, in carea a disu: „Parinte sante pazescé intru numele teu pre cari mi-ai datu mie, ca toti se fia una!”¹⁴

Frații a si unitatea creștinilor, ceruta de Isusu in rugatiunea sa, a predicat'o si apostolii; in acestu intielesu, pre acést'a doctrina nefalibila, au fundatu ei biseric'a primitiva si apostolésca; pentru-că unu domnu este, si numai o credintia pôte fi adeverata: „Unu domnu, o credintia, unu botezu.“¹⁾ Acésta unitate in biseric'a universală s'a mantienutu nevatamata optu secolu intrégi, care intretimpu forméza etatea de aură a bisericiei crestine primitive. Insa mandri'a lumésca, demonulu discordiei si alu nefericiei omenesci, ce s'a introdusu in biseric'a apuséna, a nimicitu unitatea creștinilor, aruncandu merulu neintielegerei si alu desbinarei intre densii!

In secolulu V dejá, Papii, Bonifaciu I si Celestinu I, si-arogau primati'a in biserică si drepturi straine, încātu sinodulu din Cartagena (418) s'a vediatu necesiatu a remonstrá ingerinti'a pontificiloru Romei in afacerile bisericiei africane. Er in secolulu IX, apusulu introdusa in simvolulu credintiei dogm'a despre purcederea s. spiritulu „si dela fiulu“, desi in contra acestei dogme nóue se pronunsiase Pap'a Leone III, ordinandu ca simvolulu niceo-constantinopolitanu sè se descrie pe o tabla de argintu, fora adausulu „si dela fiulu“, si pentru pastrare sè se puna in altariulu bisericiei din Roma.²⁾

Cadiuta dela unitatea bisericiei apostolesci prin inoiturile dogmatice, biseric'a apuséna, pierdiendu-si ecuilibrulu si bas'a legala, o vedemu aruncata de cursulu venturiloru lumesci in celea mai gróznice extremitati. Căci ce ni presinta istori'a bisericiei la apusu? Reformatiuni, Luteranismu, Calvinismu, si o multime de confesiuni ridicule, cari n'au adusu popóreloru nici unu bine, decâtu resbele sangeróse câte de 30 ani, resbele pe mórte si viétia intre catolicismu si protestantismu, resbele care nici pana adi nu s'au curmatu intre biseric'a papala si biseric'a protestanta. Éca consecintiele mandriei lumesci din biseric'a apusului; éca consecintiele ambitiuniloru desierte ale papiloru; éta consecintiele decaderei apusului dela unitatea bisericésca!

Funestele consecintie ale desbinarei intre biseric'a apuséna si cea resariténa, bine le-a prevediatu ierarhi'a bisericiei orientale, si au cercatu ea mai de multeori se restabilésca unitatea bisericiei crestine in spiritulu doctrinei si a bisericiei apostolesci, ci la acestea prea nobile nesuintie, papii Romei, tindindu la domnire absoluta in lumeacrestina, totudeun'a au facutu opositiune.

Lasandu la o parte probele de impacare facute intre apusu si orientu in secolulu IX pana in alu XV, creștinulu bunu va aflá mare satisfactiune si mangaiere sufletésca sciindu că astadi, principiulu unitatii bisericiloru crestine preocupa tóta lumea culta. Astadi ideea reunirei bisericiloru pre bazele bisericiei primitive se afla in ajunulu intruparei sale, si popórele crestine curundu ori mai tardiu au se serbeze hor'a unirei loru intr'o singura credintia, intr'o singura biserică!³⁾ In bisericile reformate anglo-american, precum si in bisericile greca si rusa, caus'a reunirei bisericiloru crestine este luata in deosebita seriozitate. Pentru resolvirea ei, in bisericile acestea, s'au constituatu anumite societati, se tienu congrese si totu feliulu de intruniri religióse atâtu in Germani'a, Angli'a, câtu si in Americ'a. Multa activitate desvóltă pentru reunirea creștiniloru, *catholicii vechi*, acestia neprimindu dogm'a infalibilitatii papale s'au organizatu in biserică propria si independinta de biseric'a papala. Constatamu cu o viua placere că tóte miscamintele religióse in bisericile crestine sunt petrecute cu deamenuntulu in cronic'a interesanta a fóiei eclesiastice „Biseric'a ortodocsa romana“ deunde profitamu a estrage datele positive pentru dorit'a reunire a bisericiloru crestine.

Anulu trecutulu „Societatea pentru unirea Bisericiloru“ in Angli'a a tienutu adunare anuala carea luandu in discussiune retele ce bantuie creștinismulu, pentru inlaturarea aceloră a statoritu trei decisiuni. Cea antaia, propusa de D. Prosserl, suna: „Midilocolu celu mai singuru si totodata uniculu midilocu, de a pune capetu neintielegeriloru din biseric'a anglicana, precum si a luptelor din celelalte biserică cu statulu, consista in a stabili unirea corporala a bisericiloru, ce ar representá societatea cea mare crestina.“ A dóu'a decisiune s'a propusu de D. Blenkinsopp, insocita cu unu discursu, in care arata midilócele de unire a bisericiloru. Oratorulu recomanda adunarei ca membrii bisericiei anglicane se-si întórea privirile loru numai la biseric'a de orientu. Si pentru unirea bisericiloru, elu sacrifica numirea

de „protestantu“ si in loculu ei propune pre cea de „catolicu.“ In fine oratorulu, totu pentru unirea bisericiloru, sacrifica si una din diferentiele dogmatice, adeca cuventulu „si dela fiulu“ din simvolulu bisericiloru eterodocse. Alu treilea oratoru D. Ocsengem, dupa ce arata, că societatile Europei in genere sunt cotrupite de scepticismu, si ajunse chiar pana la ateismu, adauga: „Spiritulu necredintiei este respanditu mai alesu prin universitati. . . . Cu ce se pôte impedećă o asemenea directiune greșita a spiritelor, intréba oratorulu? In protestantismu, adauga elu, este preste putintia de a gasi remediulu. . . .

..... Noi nu trebuie se facemu omicitia cu protestantismulu. Noi putemu se impedećmu directiunea actuala a societatoru numai intorcendu-ne la sorgintea creștinismului care este fundata pre mistere.“ Apoi si-reasumeadia discursulu seu in urmatórea propunere: „Progresele necredintiei si ale eresiiloru in diversele clase sociale se potu considerá, ca tresuri distinctive ale timpului presentu, de aceea din partea tuturor creștiniloru se ceru sfortiari serióse indreptate spre realisarea unirei vediate a bisericiloru.“

In Americ'a, la New-York inca s'a tienutu anulu trecutulu o adunare mare religiósa, unde s'au intrunutu creștini din tóte partile lumei. Acést'a adunare — dice „Biseric'a ortodocsa rom.“ judecandu dupre discursulu presidintelui ei, D. Adams are de scopu ca se lucreze pentru unirea creștiniloru. Scopulu conferintiei nóstre, dice D. Adams, nu este nici politicu nici bisericescu. Noi ne-am intrunutu nu pentruca se disputamu formele organizatiunei si ale administratiunei bisericesci, séu altu ceva de feliulu acest'a. Noi ne-am adunatu, ca se aratamu si se desfasuramu modulu cum se pôte face unirea crestina.“ — Congresulu din Constanti'a alu catholiciloru vechi a fostu cea d'intaia corporatiune, care a salutatu adunarea din New-York, respundiendu acestea: „Noi urmarimu si ne ostenimu ca se restabilimu unirea bisericiloru crestine. Noi suntemu convinsi că nici o ramura de a bisericiei cei mare crestine este privita de adeveru. Noi credemu că pre bas'a evangheliei si a dogmeloru bisericesci, ce s'au confirmatu de densa; pre bas'a bisericiei antice si nedespartite, se va putea stabili si acum unirea crestina, prin ajutoriulu unui sinodu ecumenicu. Éca scopulu nostru. Éca ceea, ce ne a pusu pre noi in legaturi strinse cu biseric'a evangelica antipapala, cu biseric'a anglo-americană, rusa si cu cea greca.“

Pre langa cele petrecute in bisericile anglicane si americane in caus'a de reunire a bisericiloru, merita deosebita atentiune miscarile si tendintiele catholiciloru vechi din Germani'a, acaroru priviri suntu indreptate mai vertosu asupra bisericiei ortodocse, despre care ei s'au convinsu că este singur'a biserică, ce representă adeveratulu spiritulu crestinu. Congresulu dela Freiburg, septembrie a. tr. ni lasa urmele cele mai invederate despre nesuintiele catholiciloru vechi spre a efectué unirea bisericiloru. In acestu congresu au luat parte persóne destinate din biseric'a rusa si reprezentantii bisericiei anglicane. In siedinti'a congresuala dela 5 sept. tr. presedintele congresului D. Schulte, a propusu si s'a alesu dóue comisiuni, una pentru a se pune in relatiuni cu biseric'a anglicana, ér a dóu'a, se va pune in relatiuni cu biseric'a ortodocsa. In fine la propunerea lui D. Dollinger, congresulu a anuniatu convocarea unei conferintie la orasiulu Bona pe 14 Sept. carea sè se ocupe eschisivu, numai de modulu cum s'ar potea inlaturá diferentiele dogmatice, ce impedeća unirea bisericiloru. „Biseric'a ortodocsa rom.“ in espunerea debateriloru congresului dela Freiburg publica si epistol'a de mare importantia a abatelui Micho, in care, acest'a, propune congresului midilócele practice pentru unirea bisericiloru.

„Noi cu totii suntemu convinsi, dice abatele, că reunirea bisericiloru crestine va avea consecintiele celea mai bune, precum pentru fiacare biserică in parte, asia si pentru biseric'a lui Cristosu, in genere; si mai alesu in aceea, ce privesece consciinti'a religiósa a popóreloru, precum si interesele loru momentane. Noi cu totii, séu celu pucinu toti suntemu convinsi, că unirea bisericiloru pôte se fia restabilita numai pre bas'a veritatiloru crestine, adeca a doctrinei, carea a fostu predata de Cristosu apostoliloru lui, si unirea bisericiloru nu se pôte nici decum efectué pre bas'a unoru simtieminte nedeterminate si alaturea cu consciinti'a clara despre credintia. Principiulu că „in aceea ce credemu toti, pretutindenea si totudeun'a,“ (quod ubique, quod semper, quod ad omnibus creditum est) a devenitu pentru noi toti singur'a basa in puterea careia se pôte efectué reunirea bisericiloru si acésta basa séu principiulu consista in a determiná mai de aprópe doctrin'a bisericiei antice crestine. In faci'a cestiunei, astfelu pusa, noi trebuie se scimu, care sunt acelea veritati, in care au credintu tóte bisericile particulare incepédu dela predic'a apostoliloru? Tóta greutatea acum stă numai, in a gasi medilócele practice, in puterea carora s'ar putea resolvá acésta cestiune

¹⁾ Efes. IV. 4.

²⁾ Ist. bis. de Siaguna Tom. I. pag. 367.

³⁾ La poporulu nostru cuventulu „unire“ séu „unif“ are semnificatiunea propria, adeca „unirea cu biserică papala.“ Ér in acestu articolu se vorbesce despre unirea bisericiloru eterodocse cu biseric'a ortodocsa, adeca unirea tuturor bisericiloru crestine pe bazele bisericiei intemciata de santii apostoli. Unirea cu pap'a inséamna o subordinatiune absoluta; precandu noi tractámu despre unirea bisericiloru prin confederatiune.

ne. Déca acést'a o va face conferinți'a de Bona, si déca ea va regulá si lucrările corespundietórie cu acestu scopu, atunci conferinți'a va face totulu, fiindcă ea prin acést'a va asigurá rezolvarea cestiunei. Inca in Februaru 1872 eu am espusu intr'o compositiune privirile mele asupra acestei cestiuni practice. Acum in urmarea unoru nóue reflesiuni, si in bas'a observatiuniloru facute mie de catra amicul meu Dr. Guettée, eu astadi credu că ideile mele potu se fie resumate astfelu: 1) Fiacare din noi, la ori care biserică ar apartienea, este detoriu, ca se-si implinésca obligatiunea sa morala. Desi noi cu totii cautamu in modu onestu veritatea, cu tóte acestea noi putem se avem in sufletulu nostru nisce convictiuni nereflectate, care si-au radacin'a loru in educatiunea nóstra, in natiunalitatea nóstra, in caracterulu nostru personalu, séu in sistemele filosofice, istorice, teologice, ce noi am invetiatu, am primitu si chiar am aparatu pana acum. Aceste priviri personale si nationale se furiséza chiar si in sufletele celea mai eminate! Noi avem totdeun'a placerea, de a fi cei mai drepti, si a apartienea la o biserică, careia nu i se póte imputá nimicu! Pentru noi este cu totulu neplacutu, candu trebuie se recunósemu erorile, gresialele si nedreptatile nóstre! Tóte acestea ducu la aceea, că privirile launtrice ale sufletulu nostru perdu adevéru, de care elu are fórté mare necesitate, pentru ca se póta intielege lucrurile cum se cuvine. Eu am vediatu multi ómeni, cari in sine (subiectiv) erau, drepti adeca ei tindéu la acést'a, dar acést'a si-a avutu loculu numai pana candu cestiunea erá generala si nederminata. Si eu intalnescu fórté pucini ómeni, cari sunt drepti in privinti'a cestiunei, adeca obiectivi; fiindcă de indata, ce unu punctu alu cestiunei este supusu indoielei, ómenii, cu tóta tendinti'a loru de a fi nepreocupati, se inarméza de mai nainte cu óre care respunsuri, si nu voiescu a esi din cerculu loru cu nici unu pretiu. Pentru reesit'a scopulu nostru este necesariu, ca se nu ne tienemu de privirile individuale ale unui'a, séu altui'a din teologi, ori cátu de renumiti ar fi ei. Dar se ne fundamu pre monomintele istorice, care trebuie se fie obiectulu ocupatiuniloru nóstre, si care trebuie se ni arate aceea *ce a fostu crediutu pretutindenea, totdeuna si de toti*. Si ori ce importantia ar avea privirile teologice din cutare séu cutare biserică particulara asupra opereloru santiloru Parinti, noi nu trebuie se ne referimu la aceste priviri, ca la unu ce definitivu, ci trebuie se studiemu insusi operele s. Parinti si a invetiatoriloru bisericei. — 2) Se cautamu a ajunge la aceea, ca fiecare se priveasca cu neincredere la opiniunile prestabilite, si sub influinti'a caror'a elu se afla; si totodata se facemu, ca determinatiunile séu hotaririle definitive se se fixeze nu mai nainte de ce se va terminá studiulu asupra documinteloru vechi ale bisericei crestine, si acarora studiu, dupre opiniunea mea, trebuie se se faca in modulu urmatoriu: Fiacare parinte istoricu séu scrietoriu, ce a scrisu in cei cincii secolu primitivi ai bisericei crestine despre materiile religioze, trebuie se fia studiatu in acela-si timpu decatra unu invetiatu alu bisericei anglicane, de unulu alu bisericei ortodoxe si in fine de catra unulu dintre catholicii vechi. Deodata cele patru studii trebuiescu lucrare, publicate si date in meditatiunea unei alte comisiuni, compusa din representantii diferiteloru confessiuni, care comisiune dupa unu studiu maturu va stabili doctrin'a autorulu studiatu in aceea, ce se atinge de cestiunile dogmatice, morale, liturgice, si disciplinare, pentru care bisericile pana acum au fostu desinate. — 3) Candu vor fi terminate aceste reporturi, care vor aratá doctrin'a fiacarui scrietoriu alu bisericei, atunci este prea evidentu, că va fi cu putintia, ca pre calea curatu istoria si fora prejudetiu se se stabilésca aceea, *ce s'a crediutu pretutindenea, totdeuna si de toti*.

Conferinți'a, ce a urmatu, dupa congresulu de Freiburg, la Bona, compusa din membrii catholici vechi, membrii bisericei ortodoxe de Rusi'a si Greci'a, s'a ocupatu eschisivu cu caus'a reunirei bisericiloru. Conferinți'a intre alte materii dogmatice, a discutatu cu multa seriositate diferinti'a dogmatica intre biseric'a ortodoxa si papala, despre purcederea spiritulu santu. Teologii conferintiei toti au convenitu asupra sonclusiunei că, adausulu „si dela Fiiulu“ in sinodulu bisericei papale s'a facutu in modu nelegalu. — Punctele stabilite in conferintia, subscrise de membrii catholici vechi, ai bisericei anglo-americane si de membrii bisericei ortodoxe, jurnalulu „Biseric'a ort. rom.“ le reasumedia in urmatoriele:

1) Cartile apocrife ale vechiului testamentu n'au autoritatea canonica a cartiloru, cuprinse in canonulu ebraicu, 2) Nici o traductiune a s. scripturi nu póte se aiba autoritatea, ce o are testulu originalu. 3) Cetirea s. scripturi in limb'a materna nu póte se fia interdisa. 4) In genere, e bine si conformu cu spiritulu bisericei, ca servitiulu divinu se se faca in limb'a ce o intielegu credintiosii. 5) Credinti'a ajutata de amóre, si nu credinti'a fora de amóre, este midiloculu si conditiunea indrep-

tarei omului inaintea lui Ddieu. 6) Mantuirea nu póte se fia cástigata conformu doctrinei despre meritum a condigno (meritulu castigatu); fiindcă nu póte se esiste nici unu felu de proportiune intre valórea infinita a mantuirei promise de Ddieu, si intre valórea finita a acteloru omului. 7) Doctrin'a despre *opera supererogationes* (faptele de prisosu) si despre thesaurus meritorum sanctorum (tesaurulu meriteloru santiloru), adica, că faptele cu prisosintia ale santiloru potu se fie predate altora, prin capii bisericeiloru, séu prin insisi actionatorii loru, acést'a este o doctrina nefundata. 8) a) Că abia in secolulu alu XII-lea s'a ficsatu numerulu celoru siepte mistere (!) si atunci nu ca traditiune dela apostoli, séu din timpurile antice, ci numai ca o deductiune teologica, si că acestu numeru alu mistereloru numai s'a admisu de doctrin'a bisericei universale. b) Teologii catholici (intre cari si Bellarmin) marturisescu, si noi impreuna cu densii, că *botezulu* si *eucharistia* sunt principalia, precipua, etimia saladae nostrae sacramenta (misterele principali, proprii. . . . . 9) Recunoscendu s. scriptura de sursa si principiu alu credintiei nóstre, noi admitemu totodata si adevérat'a traditiune, adeca traditiunea, fia ea scrisa séu verbala, ajunga numai, ca ea se fia neintreupta dela Cristosu prin apostoli, si atunci ea este o sursa a doctrinei, ce are autoritate pentru tóte generatiunile crestine. Acést'a traditiune se cunóscu din trasurile bisericei, pastrate in succesiunea istorica dela biseric'a primara, si care traditiune se póte restabili pre calea scientifica. 10) Iapadamu doctrin'a cea noua a bisericei papale despre zemislirea ce fora pecatu a preasantei si pururea fetiórei Maria, ca pre o traditiune, ce se ópune invetiaturei celoru 13 secolu, dupre carea singuru Cristosu s'a zemislitu fora de pecatu. 11) Datin'a marturisirei pecateloru inaintea credintiosiloru, séu a preotulu, a ajunsu la noi dela biseric'a primara, si marturisirea, curatiendu pre celu marturisitu de peccatele lui, si avendu caracterulu de obligatóre, trebuie se se mantiena in biserică. 12) Indulgentiele (!) se referu la actulu caintiei, si ele se impunu credintiosiloru de biserică. (Aci erá mai bine se se dica epitimiele in locu de indulgentie). 13) Datin'a de a pomeni pre crestinii morti, adeca de a chiamá asupra loru iadurarea lui Cristosu, este o datina a bisericei primari si trebuie mantienuta, 14) Efectuarea eucharistiei in biserică nu este repetirea, séu renóirea perpetua a sacrificiulu curatiatoriu, adusu de Cristosu de pre cruce odata pentru totdeuna. Ci caracterulu ei de sacrificiu stá in aceea, că eucharisti'a este amintirea perpetua acestui sacrificiu curatiatoriu si representatiunea pre pamentu acestei singure produceri alu Cristosu pentru rescumperarea omului; rescumperarea, efectuata de Cristosu neincetatu asupra sa (Evrei IX. 11. 11). In faci'a unei asemenea insemnatai a eucharistiei, in reportu catra sacrificiulu lui Cristosu, ea este totodata si cin'a santei proaduceri, in carea credintiosii, ce primescu corpulu si sangele Domnulu, continua a fi in comunicare cu densulu (I. Cor. X. 17). In reportu catra doctrin'a bisericei ortodoxe, conferinti'a a stabilitu; „Noi recunósemu, că midiloculu, prin care s'a introdusu in simvolulu bisericei papale cuventulu filioque (si dela fiulu), este nelegalu; si in speranti'a unirei tuturoru bisericiloru este de doritu, ca fiacare biserică se studieze cu atentiune cestiunea, déca se póte restabili form'a doctrinei primari a bisericei, fora in sa ca se se lapede doctrin'a regulata, ce ar esprimá vre-o formula a confessiunei, admise acum in biseric'a de apusu.“

Alta conferintia, spre a determiná punctele dogmatice intru unirea bisericiloru, va avea locu anulu acést'a, pe finele lui Augustu, érași la Bona. Comisiunea unionista a si facutu pregatirile necesarie pentru tienera conferintiei. Dr. Döllinger, conformu imputeriei date lui de acést'a comisiune, s'a pusu in relatiune cu bisericile ortodoxe a Rusiei si Eladei, pentru-ca si acestea se delege din sinulu loru reprezentanti la conferinti'a de Bona. La patriarhi'a de Constantinopolu, Döllinger a trimisu invitarea sa prin o deputatiune speciala. Acést'a invitare, ce o adreséza profesoriloru de teologia, suna: „Anulu trecut — dice Döllinger — s'a tienu conferintia la Bona intre membrii bisericei ortodoxe ruse si grecesi, de o parte, si membrii bisericei anglicane, de alt'a, cu scopu ca se se pregatésca si se se aplaneze calea pe care s'ar putea ajunge la o intielegere in privinti'a dogmeloru fundamentali ale santei nóstre religii. Acést'a intielegere trebuie se aduca pe ambele parti a recunóscu, că sunt infratite si forméza o singura comunitate bisericesca. Teologii, cari au reprezentatu pe Germani'a la aceste conferintie, apartienú acelu partidu alu bisericei catholice, care a refusat a recunóscu hotaririle conciliulu viticanicu si dogma pronunziata in acestu conciliu despre infalibilitatea Papei si puterea sa nemarginata. Ei sunt convinsi, că biseric'a ortodoxa a patriarhatulu din Constantinopolu este adevérat'a biserică, care a pastratu mostenirea transmisa de apostoli si care forméza o parte din stravechi'a comunitate apostolica. Cátu

privesce deosebirea în opinii asupra uneloru dogme, cari s'ar putea încă ridică între teologii germani și aceia ai bisericii greco-orientale, credem că nu va fi greu a ajunge la o înțelegere, care se satisfacă ambele părți și se duca la scopul de a restabili comunitatea bisericească astfel cum ea a existat în timpul de mai multu decât douăsprezece secolu. Avendu intențiunea de a reincepe conferințele noastre pe la sfârșitul lui Augustu a. c. în orașul Bona; ne am simțit fericiți a vedea că participă la ele și delegații ai patriarhului dela Constantinopolu. Pentru că cheltuielile de drumu se nu fie o pedică, anglesii de înaltu rangu s'au oferit a le procură. Comisiunea unionista adresă prin urmare această invitațiune fratiloru nostri în Cristu, domniloru profesori de teologie la Constantinopolu, și se declară gata a li da toate deslucirile încă dorite."

Privite în sine aceste evenimente nouă în bisericile creștine, ele sunt de cea mai mare importanță pentru societatea omenească. Putem dice că creștinătatea se află în ajunulu unei ere nouă, ce negresit va aduce folose imense genului omeneșcu. Căci la ce tindu bisericile astăzi cu reînvierea lor? Ele nisuiescu a derimă murulu de prejudeție religioasă, ce în atâția secolu a despartit poporele, a proclama înfrățirea și unitatea loru bisericească, și înfrățite a constitui o singură și mare familie creștină. Se ne cucerim și se ne închinam la această idee mare a timpului! Semnalulu dat și man'a frățiescă întinsă de catolicii vechi bisericiloru ortodocși de oriente și celoru reformate, a întinpinatu ecoulu și simpatiele acestor'a, pentru conlucrarea frățiescă în a realiză unitatea bisericiloru. Și deca este biserica, carea se întrunescă recerintile de unire acea este numai biserica ortodocșă; numai în această biserica se află conservatu spiritulu creștinu alu bisericii apostolesci primare, și veritatile creștine, pe acaroru temei e posibilă unirea. Acest'a o recunosc reformatii de o potrivă cu catolicii vechi. De aceea și unii și alții și-au îndreptatu privirile loru la biserica ortodocșă. În specialu Rusi'a a dovedit la toate ocaziunile simpatiele sale pentru catolicii vechi.

Din *Indépendance Belge* „Balcanulu” reproduce o corespondență detată la Parisu, în carea se descrie cu lauda activitatea, ce o desvôlta întru unirea bisericiloru, societatea dela Moscova și Petropole a „Amiciloru instrucțiunii religioase.” „La congresele ținute de vechii catolici în München, Coloni'a, Constanti'a Freiburg, câtu și în conferința dela Bona, dice corespondențele. „Independenței belgice,” delegații acestei societăți au asistat. Răpôrtele anuale publicate asupra miscării vechiloru catolici de colonelulu Ales. Kireef, ajutorulu alu șerului duce Constantinu, și traduse în franțuzesc de colonelulu Buturlin, discursurile asupra cestiunii de a se uni bisericile, pronunțate de profesori învețiți, membri ai acestei societăți sunt de celu mai mare interesu.” Er cu privire la însuși unirea bisericiloru, corespondențele continua: „Se pôte dice că împregiurările prezente sunt multu mai grave decât în epoc'a conciliiloru romaniste dela Florenți'a și dela Lyon, pentru că cestiunea împacării religioase a Occidentulu cu Orientulu este astăzi mai bine asiediată, luată mai multu în seriosu, și discutată cu mai multă seriozitate. Subcomisiunea asiediată la Bona, spre a tractă despre neînțelegerile ce există între ortodocșii și vechii catolici, lucră într'unu modu seriosu. Deja mai multe prejudecări au fostu risipite. Se pôte dice că „în principi unirea este primită.”

Noi, în dorința de a vedé bisericile creștine înfrățite și reunite în o singură biserica, repetim și închinăm cu cuvintele mantuitorulu Cristosu: *Parinte sante! pazescă întru numele teu, ca toti se fie una!*

Vin. Mangra.

Ceremonialulu Investiturii Înaltu Preasantiloru Metropolitii de București și Sucéva.

În ziua de Duminecă, 15 Iuniu curentu la orele 1³/₄ Înaltulu cleru, facendu parte din sinodu, d. presedinte alu consiliulu cu dnii ministri, dnii presedinti și vice-presedinti cu biorourile ambeloru adunari legiuitoare și unu mare numeru din dnii senatori și deputați, dnii membri ai înaltei curți de casatiune, dnii membri ai înaltei curți de compturi, dnii agenți diplomatici ai țerei aflati în capitală, d. primaru alu capitalei cu consilulu municipalu, d. prim-presedinte și d. procuroru generalu alu curtei de apelu, dnii directori ai ministereloru, d. generalu comandantu alu diviziunii a II teritoriale cu dnii generali, dnii coloneli, și dnii locotenenti coloneli șiefi de corpuri se aflau la palatul din capitală.

La ora 1 jum. două trasuri domnesci au fostu în curtea mitropoliei la dispozițiunea I. Preasantiloru loru metropolitii Calinicu și Iosifu.

La ora 1³/₄ I. Preasantii Metropolitii, au luat locu în trasura de mare gală cu patru cai, ér protoerei capitalei în cea de a două trasura. Cortegiulu au pornit de la St. mitropolie în ordinea următoare: D. prefectu alu capitalei; două plutone de cavalerie; amendoi protoerei ai capitalei; trasura cu I. Preasantielu loru Metropolitii; alte două plutone de cavalerie; la dreapta și la stanga trasurei I. Preasantielu loru se ținé câte unu oficeru superioru. La intrarea în curtea palatulu a cortegiulu, gard'a a esitu prezentandu arm'a și musica militară a cantatu. La peronu I. Preasantiu Mitropolitii au fostu întinpinati de d. ajutorulu de serviciu și în capulu scarei de onore de catra d. Maresalu alu curtei și de catra dnii adjutanți domnesci, cari au condusu pe I. Preasantielu loru în salonu. Apoi înaltulu cleru împreună cu arhidiaconii și diaconii cari ținéu cărjele noiloru titulari și au luat loculu în sala tronulu împreună cu toate cele alte corpuri ale statulu.

Anunțandu-se scirea I. Preasantiloru Metropolitii M. S. Domnitorulu, precedatu de dnii adjutanți și de D. Marsialu alu curtei, a facutu intrarea Sa în sala Tronulu.

Dupa ce Mari'a Sa s'a suitu pe Tronu, D. Marsialulu alu curtei, luandu ordinile Înaltimei Sale a introdus pre:

Înaltu Preasanti'a Sa Mitropolitulu Calinicu, precedatu de protoerei capitalei.

Înaltu Preasanti'a Sa a fostu condusu până în fati'a Tronulu de catra D. ministru alu culteloru, acolo arhidiaconulu Înaltu Preasantiu Sale l'a îmbracatu cu mantia, și d. ministru alu culteloru a rostitu următoriele cuvinte: *Prea Înaltiate Dómne!*

„La scaunulu de Mitropolitulu alu Ungro-Vlachiei, Exarcu alu Plaiurilor și Pimate alu României, remasu vacantu, prin trecerea din viață a I. Preasantitului Nifon, colegiulu electoralu, convocat dupe lege, a alesu, în ziua de 31 Maiu a acestui anu, cu majoritatea voturiloru, pe I. Preasantitu alu Moldovei și Sucevei și Exarcu al Plaiurilor Calinicu. M. Ta, prin decretulu din 4 Iuniu, ai întarțu alegerea făcută. În urmarea acestora rogu ca M. Ta se binevoesti a da I. Preasantitului Parinte Calinicu înverstitura de Mitropolitulu alu Ungro-Vlachiei, Exarcu al Plaiurilor și primatu alu României.”

D. ministru alu culteloru a remis apoi carja în manile Mariei Sale care a adresatu P. S. Sale cele următoare:

„Încredințiez I. Preasantiu Tale toiagulu arhipastoralu pentru ca se conducă Mitropolia Ungro-Vlachiei și Primatulu României.”

Mari'a Sa închinandu-se apoi catra I. Preasanti'a Sa i-a imanatu carja.

Mitropolitulu Primatu a răspunsu: *Prea Înaltiate Dómne.*

„Toiagulu arhipastoralu, ce în acestu momentu lu primescu cu respectu din manile înaltimei Vóstre, mi va aminti totdeun'a îndoita mea datorie de a rugá pe Ddieu ca se ve ajute a redică neamulu Românescu la glori'a sa strabună și ca se întarască slabele mele puteri spre a-lu conduce în calea spirituală.

„Trați înaltimea Vóstra! Traiăscă Maria Sa Dómna! Traiăscă România!” Dupa această d. Maresialulu alu curtei cu același ceremonialu a introdusu pe Înalt. Preasantiu Sa Mitropolitulu Iosifu, precedatu de protoerei capitalei. Înalt. Preasanti'a Sa a fostu asemenea condusu în fatia tronulu de D. ministru alu culteloru și îmbracatu de arhidiaconulu cu mantia.

Ad. Nr. 990.

219

Concursu

3

pentru două stipendii anuale, de câte 400 de florini unulu, pentru acei junci romani de religiunea gr. or. din dieces'a Aradului, cari voru să se pregătască de profesori la institutul teologicopedagogicu din Aradu. Si anume:

I. Pentru stipendiulu pedagogicu, recerintii au se produca 1. estrasulu de botezu, 2. testimoniulu de maturitate, și 3. se scie limb'a nemtiăscă și ungerăscă.

II. Pentru stipendiulu teologicu, recerintii au se produca 1. estrasulu de botezu, 2. testimoniulu de maturitate, 3. testimoniulu cumca au absolvatu teologi'a.

Recerintii se adreseze recerșele loru la Consistoriulu subserisut până în 15. Augustu st. v. a. c., éra în 21 Augustu st. v. a. c. demință la 9. ore să se presinte și în persóna la acestu Consistoriu.

Datu din Consistoriulu romanu gr. or. alu Aradului, șiedință senatulu de școle, 7 Iuniu st. v. 1875.

Ioanu Metianu,
Episcopulu Aradului.